A 26.122

Ristmise seadmisest;

keda peab ristima ja milwiisil see peab sündima.

H. LEOKE'SE AMMV-RAAMATUKOGU

Hamburg.
Druck von Ackermann & Wulff.

10x16

ENSV TA Fr. R. Kreutzwaldi nim.
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu
1961 : 2405

Igaüks peab seda tõeks tunnistama, et üksi püha kiri, kus sees ristmine kästud, meile selle üle tõsist otsust wõib anda ja et tema sees selle püha asja tarwis, ainus täieline Jumalik mõeduandmine on.

I. Keda peab ristima?

Jumala sõna õppetab kõigis kohtades, kus tema sees ristmisest loeme, et Ewangeeliumi kuulutamine, pattustpöörmine ja usk, kelle tükkis uussündimine ja pattukahetsemine on, igatahes ristmise ees pidi käima, nenda ka et ristia Joannes ja Isanda Apostlid üksnes aga neid kes usklikuks saanud, aga ilmaski pisikesi ehk imewaid lapsi ristinud:

1. Joannesest ristmine — Matt. 3, 6: „Ja said temast ristitud Jordanis, kes eneste pattud ülestunnistasid." — Need kes Joannesest ristitud said, „tunnistasid omad pattud;" see on kõigist kõiki, mis nendest ütteldud saab, aga seda nimetakse kõigist: Joannes ei ristinud muud kui niisugused, kes olid pattustpöörnud ja meelt parandanud. Seda näitab 7 ja 8 salm.

2. Jeesuse ristmine — Markuse 9, 9: „Ja neil päiwil sündis et Jeesus tuli Naatsarettist Kalilea maalt ja ristiti Joannesest Jordanis." — „Ja Jeesus isi hakkas ligi kolmekümne aastaseks saama." (Luka 3, 23.)

3. Jeesusest ristmine — Joannes 4, 1: „Kui nüüd Issand enam jüngrid tegi ja ristis, kui Joannes ꝛc." — Jeesus tegi sedamõõda rahwast enne oma jüngriteks, kui tema neid ristis, ehk ristida laskis. Jüngriks tegemine ja ristmine on tahesugune.

4. Ristmise seadmiseſt — Matt. 28, 19: „Seepärast minge ja õppetage kõik rahwast, ja ristige neid Issa, ja Poja, ja püha Waimü nimel.“ — Õppetamine käib siin ristmise ees: nende Issanda sõnade teel peawad rahwas esiteks õppetud (ehk Jüngriks tehtud) ja siis wast ristitud saama. Sinna juhatawad ka Issanda sõnad Mark. 16, 15. 16. kus ka õppetamine ja uskmine ristmise ette on pandud.

5. Apostlitest ristmine — Ap. teud 2, 38—42: „Aga Peetrus ütles nende wasto: Parandage meelt, ja igaüks teie seast lasko ennast ristida Jeesuse Kristuse nime peale. — Kes nüüd heal meelel tema sõna wastowõtsid, neid ristiti.“ — Apostlid päristid esmalt meeleparandamist (meeleuendamist); ja ristitud said aga need, kes kui nemad Jumala sõna olid kuulnud, seda ka wastowõtnud ja teist meeletahtmist saanud.

6. Wilippuseſt ristmine Samaarias — Ap. teud 8, 12: „Aga kui nemad Wilippust uskusid, kes neile armuõppetust kuulutas Jumala riigist, ja Issanda Jeesuse Kristuse nimest, siis lasksid ennast ristida, niihästi mehed kui naised.“ — Wilippus alustas esiteks armuõppetuse kuulutamisega (5es salm) aga rahwas, kuulutamise teel, uskusid, ja said selle järele ristitud: „nii hästi mehed kui naised“ aga mitte imewad lapsed.

7. Moora Maa kuninga mehe ristmine — Ap. teg. 8, 37: „Aga Wilippus ütles': Kui sa usud keigest südamest, siis wõib see sündida? Aga tema kostis' ja ütles: Mina usun et Jeesus Kristus on Jumala Poeg;“ — Apostel päris uskmist enne kui tema ristmist ette wõttis.

8. Pauluse ristmine — Ap. teg. 9, 18. 19: „Ja sedamaid pudes tema silmade pealt otsego soomuksed, ja tema sai warsi oma nägemist jälle, ja tõusis üles, ja teda ristiti.“ — Paulus oli oma meelt uendanud ja üheks Jeesuse jüngriks saanud, enne kui teda ristiti.

9. Korneeliuse ja tema sõbrade ristmine — Ap. teg. 10, 47. 48: „Kas keegi wõiks wet keelda, et neid ei peaks ristitama, kes püha Waimu on saanud nenda kui meiegi? Ja tema (Petrus) käskis neid ristida Issanda nimel.“ — Tema arwas neid ristmise wäärt seepärast, et nemad püha Waimu olid saanud.

10. Liidia ja tema pere ristmine — Ap. teg. 16, 14. 15. 40: „Ja üks naene, Liidia nimi, purpuri müüja. Tiatira linnast, kes Jumalat teenis, kuulis peält; selle südant tegi Issand lahti, et ta seda tähele pani, mis Paulus ütles. Aga kui tema ja tema pere sai ristitud, palus tema meid ja ütles: Kui teie arwate, et ma olen usklikkuks saanud Issanda sisse, siis tulge mino kotta, ja jääge senna, ja ta sundis meid oma palumisega. — Siis tulid nemad wangitornist wälja, ja läksid Liidia juure; ja kui nemad said wennad näinud, kinnitasid nemad neid, ja läksid ära." Issand tegi Liidia südant lahti, sai usklikuks, ja siis ristitud. Ka tema kodakontsed olid usklikud, sest nemad saawad „wendeks" nimetud, kes kinnitamist wõisid wasto wõtta.

11. Wangihoidja ja tema pere ristmine — Ap. teg. 16, 32—34: „Ja nemad (Apostlid) rääkisid temale Issanda sõna, ja Keigile, kes tema koias olid, — ja teda ristiti seda maid, ja keik tema pere. Ja tema wiis neid oma kotta, pani rooga lauale, ja oli wäga rõmus, et ta keige oma perega usklikkuks saanud Jumala sisse." Siin sai jälle 1) Ewangeliumi sõna kuulutud, 2) usktud ja 3) ristitud. Keik need, keda oli ristitud, olid Issanda sõna kuulnud ja rõmustasid ennast selle üle, et nemad usklikuks saanud. Seda ei oleks wõinud mitte imewatest lastest ütelda.

12. Ristmine Korintuses — Ap. teg. 18, 8: „Aga Krispus, kogoduse koia ülem, uskus Issanda sisse keige oma perega; ja paljo Korintuse rahwast, kes seda kuulsid, usksid, ja neid ristiti." — Nemad kuulsid — uskusid — ja said ristitud.

13. Kaheteistkümme jüngri ristmine Ewesuses — Ap. teg. 19, 5—7: „Aga kui seda kuulsid, lasksid nemad ennast ristida Issanda Jeesuse nime peale. — Aga neid keiki oli ligi kaksteistkümmend meest." — Need keda siin ristiteti, olid „jüngrid," „mehed" kes „usklikud" olid, 2ies salmis.

14. Tehwanuse ja tema pere ristmine — 1 Kor. 1, 16 ja 16mas peat. 15mas salmis: „Aga mina olen ka ristinud Tehwana peret. — Teie tunete Tehwana

peret, et tema see esimene on Ahaja maal, ja nemad on isiennast pühade käsiliseks heitnud." — Selle maia kodakondsed olid „need esimesed Ahajas," see on: need esimesed ärkand hinged ses kohas, ja olid isiennast pühade käsiliseks heitnud.

Need ristmised on kõigist kõiki, kellest Uudes-Testamentis nimetud saab, aga mitte ühes ainsas kohas ei ole leida, et uskmatta rahwas ehk niisugused lapsed, kes uskmise tarwis nooruseſt wäätimad olid, ristitud said, waid ikka ristiteti niisugused, kes ehk „omad pattud tunnistasid," „jüngriks heitsid," „meelt uendasid," Jumala sõna kuulsid „ja wastowõtsid," „uskusid," „ja ennast selle üle rõmustaasid," ehk „kes püha Waimu olid saanud."

II. Kuidas peab ristitud saama?

Kreekakeele sõna baptizein Uudes Testamentis, kust seest Eestikeele Uus Testament on wäljakirjutud, ei ole ilmaskii muud tähendanud, nenda kuidas seda keik Kreekakeele tundjad tunnistawad, kui weesisseheitmist ehk upputamist; ka Saksakeele sõna „Taufe" kellega baptizein tähenduses ühte läheb ja sest sõnast „Tiefe" (sügawusest) tuleb, ei tähendanud algmisest muud midagid kui weesisseheitmist, upputamist. Aga mitte ühes ainsas kohas, kus ristmisest juttustakse, ei leia seda kastmist ehk pealetilgutamist (rhantizein) sest ristmine ehk ristmiseupputamine (baptizein) on teine kui waderite uõeal otsaesise ehk pealaekastmine. Suur wahe on selle wahel, kas inimene oma täie tahmisega ristmise weest läbi käinud, ehk aga ilma tahtmata wäätima lapse põlwes waderite (keda pühas kirjas kuskil ei nimetata) nõeal mõned tilgad otsaette ehk oma pealaele saanud.

1. Ristmise kohad — Matt. 3, 6: „Ja said temast ristitud Jordanis." — Joannes ristis jõesees, ei mitte jõekaldal waid „Jordanis."

2. Joan. 3, 23: „Aga Joannes ristis ka Ainonis ligi Saalemid et seäl paljo wet oli, ja sinna tulid rahwas, ja neid ristiti." — Sedamõõda tarwitas Joannes ristmise tarwis „palju wet."

3. Jeesuse ristmine — Matt. 3, 16: „Ning kui Jeesus sai ristitud, tuli tema sedamaid weest wälja." — Tema oli ristmise tarwis wette ehk jõkke läinud.

4. Mooramaa kuningamehe ristmine — Ap. teg. 8, 38. 39: „Ja tema käskis tõlda kinnipidada, ja nemad astusid mõlemad maha wette, niihästi Wilippus, kui Moora kuningamees, ja tema ristis teda. — Aga kui nemad weest wäljatulid n. t. s." — Mõlemad, niihästi ristia kui see keda ristiti, astusid ristmise toimetamise tarwis maha wette.

5. Tähendus ristmisest — Rom. 6, 4: „Sis oleme temaga mahamaetud ristmise läbi surma sisse, et otsego Kristus on üles äratud surnust Issa auu läbi, meie ka nõnda peame uudes elus käima." — Ristmine on siin mahamatmise ja üles tousmisega tähendud, ja see kuiu sünnib üksi ristmiseupputamise aga mitte peakastmise kohta. Sedasama õppetakse ka Kolossuse rahwale 2, 12.

6. Teine tähendus ristmisest — Kalatia rahwale 3, 27: „Sest mitto teid Kristuse sisse on ristitud, on ennast ka Kristusega ehitanud." — Nenda kuidas see keda ristiteti, oma riided enesest ärapani, ja teised, kuiwad, oma ümber wõttis, nenda oli tema ka, usu läbi Jesuse sisse wana inimest enesest „ära pannud" ja Kristusega ennast „ehitanud."

7. Jeesuse kannatamine üks ristmine — Luk. 12, 50: „Aga mind peab ühe ristmisega ristitama, ja mis kitsas on mul kää kunni seda lõppetakse? Kes julgeks siin üttelda, et Jeesuse kannatamine wähesed tilga olid, mis hädast tema otsaesist kastsid? Üksnes weesisse heitmise juures leiame seda kuiu, sest Jumala püha wiha kannatamise mere sügawuse uppumisest. Laul. 69, 2. 3.

8. Ristmise ettetähendamine — 1 Kor. 10, 1. 2: „Aga mina ei taha mitte wennad, et teil peab teadmatta olema, et meie wanemad keik on pilwe al olnud, ja on keik merest läbikäinud, ja on keik Moosese ristmist saanud pilwe ja mere sees." — Eks ole siin ristmiseupputamine enam ette tähendud, kui ristmise otsaesise kastmine?

9. Teine ettetähendus ristmisest — 1 Petr. 3, 21: „Kelle läbi tähendud saab, et mind ristmine önsaks teeb, ei mitte roojuse ärasaatmine liha pealt, waid hea südametundmise seadmise tegemine) Jumalaga) Jeesuse Kristuse ülestõusmise läbi.“ — Otsaesise kastmise teel ei oleks mitte wõimalik keik ihuroojust liha pealt ära saata, weel wähem Noa ajase weeupputust tähendata. Meie nääme ka selle kirja kohast keda ja kuidas peab ristima.

Lugeja, usud sina Jumala Poja sisse? ja kas oled sina Piibli põhja ja õppetuse järele, nenda kuidas Jumal seda isi on seadnud, ristitud, ehk aga üksnes kirikoliste ja inimeste seadmise järele otsaesises mõne weetilgaga kastetud? — Jumal käsib kõige esmalt uskuda oma Poega — Jesust Kristust, kes on tõsine Jumal ja see ainus pattuste Lunastaja, ja tahab, et meie püha Kirjast peame otsima, Tema sõna täitmise tarwis Ta tahtmist äratunda. „Kes usub, ja keda ristitakse, see peab önsaks saama; aga kes ei usu, teda peab hukka mõistetama.“ Mark. 16, 16.

Lõppetuseks tuleb weel küsida: Lugeja, kuhu on sind otsaesise kastmise läbi wastu wõetud? Kas Kirikliste wõi Issanda elawa usklikku kogoduse hulka? — Katsu järele, kas sina ei ole selle ristmise läbi usknatta rahwa kilda saanud?